

**ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ
169**

**Εκτίμηση
εκλογικής
επιρροής**

**Οι τάσεις του
εκλογικού σώματος**

**Χειμώνας
2019**

public issue

Η Public Issue ιδρύθηκε το 2001.

Εξειδικεύεται στην πολιτική και εκλογική έρευνα κοινής γνώμης, στην έρευνα Μέσων, στην κοινωνική έρευνα, στην οικονομική έρευνα και στην έρευνα συμπεριφοράς καταναλωτή.

Στις αρχές του 2004, η εταιρεία Public Issue εγκαινίασε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, τη συστηματική παρακολούθηση των τάσεων της κοινής γνώμης, με τη χρήση της τηλεφωνικής μεθόδου.

Είναι μέλος του ΣΕΔΕΑ (Σύλλογος Εταιρειών Δημοσκοπήσεων & Ερευνών Αγοράς) και του ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων).
Αριθμός Μητρώου Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης: 8.

Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση, βασίζεται σε πανελλαδική τηλεφωνική έρευνα, με δείγμα 1.002 ατόμων, ηλικίας 17 ετών και άνω, καθώς και στη διαθέσιμη χρονοσειρά του Πολιτικού Βαρόμετρου της Public Issue, 2004-2019.

Η μέτρηση πραγματοποιήθηκε: 1-14/2/2019.

Στοιχεία επικοινωνίας
Λεωφόρος Βασ. Κωνσταντίνου 16
116 35, Αθήνα
t: +30 210 7575000
f: +30 210 7575100
w: www.publicissue.gr
e: info@publicissue.gr

A. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Φεβρουάριος 2019

Η πολιτική σκηνή μετά τη Συμφωνία των Πρεσπών

- Στην απαρχή του τελευταίου έτους του τρέχοντος εκλογικού κύκλου (2015-2019), η εκλογική επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ εκτιμάται σε ποσοστό **24,5%**. Η άνοδος που σημειώθηκε το τελευταίο 3μηνο (σε σύγκριση με τον περασμένο Νοέμβριο, ΠΒ168) υπολογίζεται σε **2,5%**. Συνολικά, η εκλογική ανάκαμψη του κυβερνώντος κόμματος, από τον Ιούλιο του 2017 (18%, ΠΒ163) έως σήμερα, προσεγγίζει τις **6,5 εκατοστιαίες μονάδες**, με μέσο όρο αύξησης, κατά τρίμηνο, περίπου 1%.
- Η πόλωση της πολιτικής σκηνής, οι πρόσφατες κυβερνητικές παροχές, η σταθεροποίηση του γενικού πολιτικού κλίματος και η σχετική βελτίωση των δεικτών του οικονομικού κλίματος, κατά το τελευταίο 3μηνο, είναι παράγοντες που ευνόησαν την εκλογική επιρροή του κυβερνώντος κόμματος. Η Συμφωνία των Πρεσπών, αντιθέτως, λειτουργεί σε αντίρροπη κατεύθυνση. **Το κόστος της πολιτικής απομόνωσης και της κοινωνικής περιχαράκωσης**, που χρεώνεται ο ΣΥΡΙΖΑ, εξαιτίας της Συμφωνίας, είναι μεγάλο και δεν αντισταθμίζεται από την προσέλκυση μιας μικρής μερίδας ψηφοφόρων του λεγόμενου «αντιεθνικιστικού ρεύματος», που τάσσεται υπέρ της Συμφωνίας και συσπειρώνεται σήμερα γύρω του. Η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ προέρχεται κυρίως από την Αριστερά, κοινοβουλευτική (ΚΚΕ) και εξωκοινοβουλευτική (ΑΝΤΑΡΣΥΑ, κ.α.) και, δευτερευόντως, από την εκλογική δεξαμενή του ΚΙΝΑΛ και των ΑΝΕΛ.
- Η τρέχουσα μέτρηση επιβεβαιώνει την εκτίμηση, ότι η **ΝΔ** έχει σταθεροποιήσει την εκλογική της επιρροή, η οποία καταγράφεται σήμερα στο **39%** (+0,5%, **Διαγράμματα 1Α & 2Α**), ενώ διατηρεί ταυτόχρονα και ανοικτό προβάδισμα **14,5** εκατοστιαίων μονάδων, έναντι του ΣΥΡΙΖΑ (**Διάγραμμα 3Β**). Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης συνεχίζει να απορροφά το σημαντικότερο τμήμα της εκλογικής βάσης των τριών νεοπαγών κομμάτων της μνημονιακής περιόδου που αποσυντίθενται (Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων). Αυτό σημαίνει, ότι η **αποδυνάμωση των τριών κομμάτων της 8κομματικής Βουλής του 2015 λειτουργεί, διττά, υπέρ της ΝΔ και εις βάρος του ΣΥΡΙΖΑ**. Αφενός, διότι η ΝΔ εισπράττει, στο επίπεδο της εκλογικής βάσης, μεγαλύτερο τμήμα της δυσαρέσκειας από την παρούσα διακυβέρνηση.

A. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Φεβρουάριος 2019

Αφετέρου, διότι η συρρίκνωσή τους διευκολύνει την επίτευξη αυτοδυναμίας από το α' κόμμα, εξαιτίας της λειτουργίας του εκλογικού νόμου. (Το όριο για την αυτοδυναμία του α' κόμματος χαμηλώνει, όσο αυξάνει το ποσοστό των κομμάτων που δεν υπερβαίνουν το εκλογικό κατώφλι του 3%). **Διεκδικεί, επομένως, βάσιμα την κοινοβουλευτική αυτοδυναμία.** (Βλέπε αναλυτικά το Μέρος Δ, σελ.8 του παρόντος).

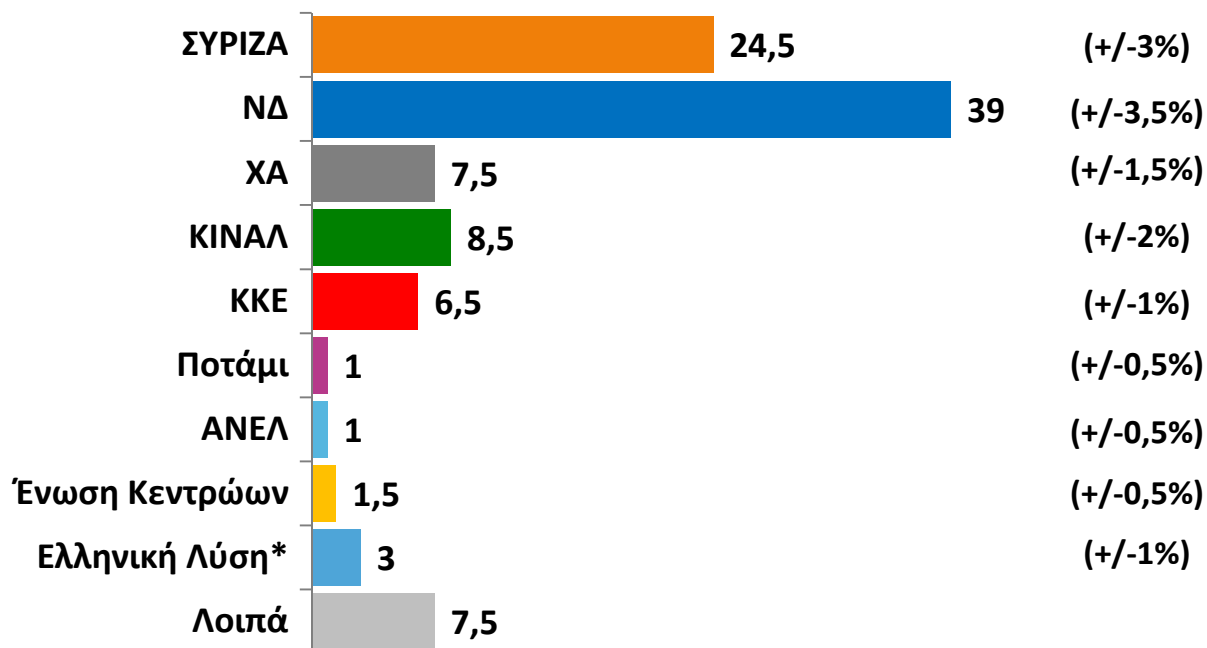
- Η ενίσχυση του νέου δικομματισμού (63,5%, +3%), που κινείται γύρω από τα επίπεδα των εκλογών του Ιανουαρίου (64%) και του Σεπτεμβρίου (65%) 2015 ([Διάγραμμα 3A](#)), δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι το κομματικό σύστημα, που αναδεικνύεται σήμερα, είναι και σταθεροποιημένο. Αντιθέτως, **πρόκειται για ένα δικομματισμό επισφαλή και ευάλωτο.** Ο χρονικός ορίζοντας, στον οποίο θα κριθεί το εάν τελικά θα παγιωθεί, ενδέχεται να υπερβαίνει και τη διάρκεια ζωής της επόμενης βουλής.
- Παρά την εντατική προσπάθεια διεμβολισμού του, το **Κίνημα Αλλαγής** κατορθώνει να διατηρηθεί στην 3^η θέση στις προτιμήσεις των εκλογέων. Η εκλογική του επιρροή εκτιμάται σήμερα σε **8,5%** (από 9,5% το Νοέμβριο, -1%).
- Η **Χρυσή Αυγή**, ελαφρώς ενισχυμένη, με **7,5%** (+0,5%), και το **ΚΚΕ** με **6,5%** (-1%), διεκδικούν στην παρούσα μέτρηση, την 4^η και 5^η θέση αντίστοιχα ([Διαγράμματα 1A & 2B](#)).
- Η **εκλογική ρευστότητα παραμένει σε υψηλά επίπεδα.** Η διαπίστωση αυτή δεν τεκμαίρεται μόνο από το φαινόμενο της αποσύνθεσης των τριών κοινοβουλευτικών κομμάτων της απερχόμενης βουλής, αλλά και από τη σημαντική ενίσχυση των λοιπών μικρών κομμάτων.
- Για πρώτη φορά, σε μέτρηση του Πολιτικού Βαρόμετρου, καταγράφεται εκλογική επιρροή **3%** για την **Ελληνική Λύση**, του Κυριάκου Βελόπουλου· ποσοστού, δηλαδή, που ενδέχεται να εξασφαλίζει την κοινοβουλευτική του παρουσία. Αξίζει να σημειωθεί, ότι στο επίπεδο της εκλογικής του βάσης (όχι των στελεχών του), ο νέος κομματικός σχηματισμός διαμαρτυρίας εμφανίζεται να συσπειρώνει «οριζόντια» ψηφοφόρους, από όλους τους χώρους και μάλιστα κυρίως εκτός της ΝΔ.

Γιάννης Μαυράς

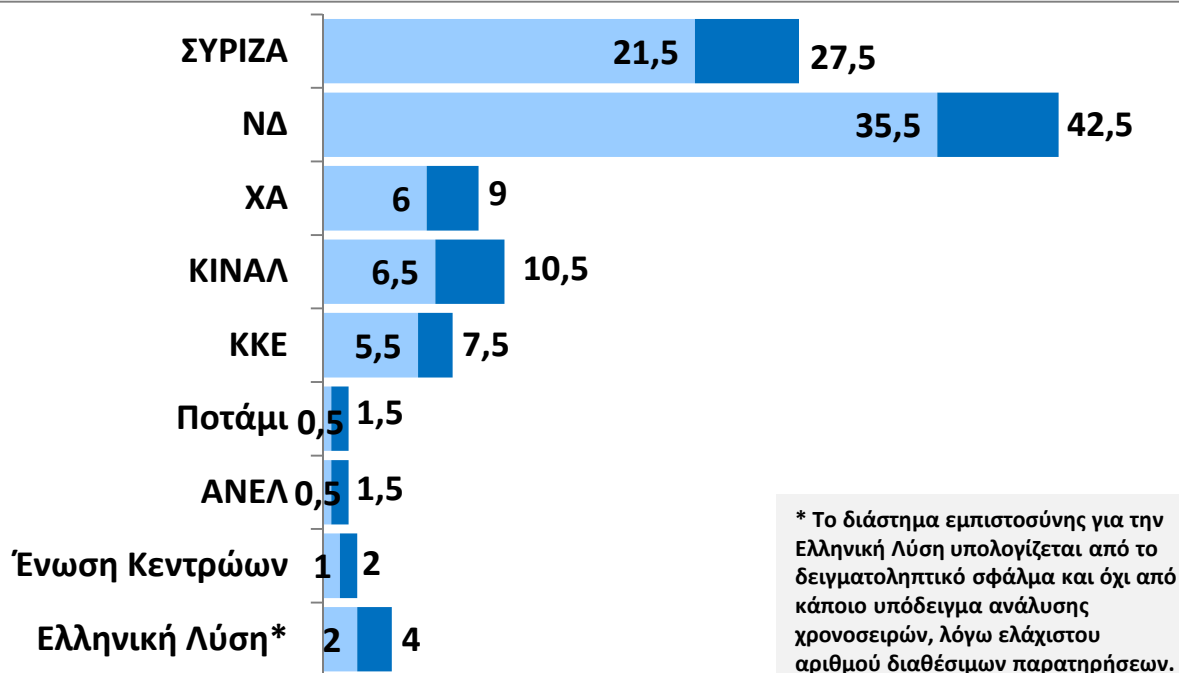
Α. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Φεβρουάριος 2019

Διάγραμμα 1Α: Τηλεφωνική έρευνα πρόθεσης ψήφου, (1-14/2/2019)

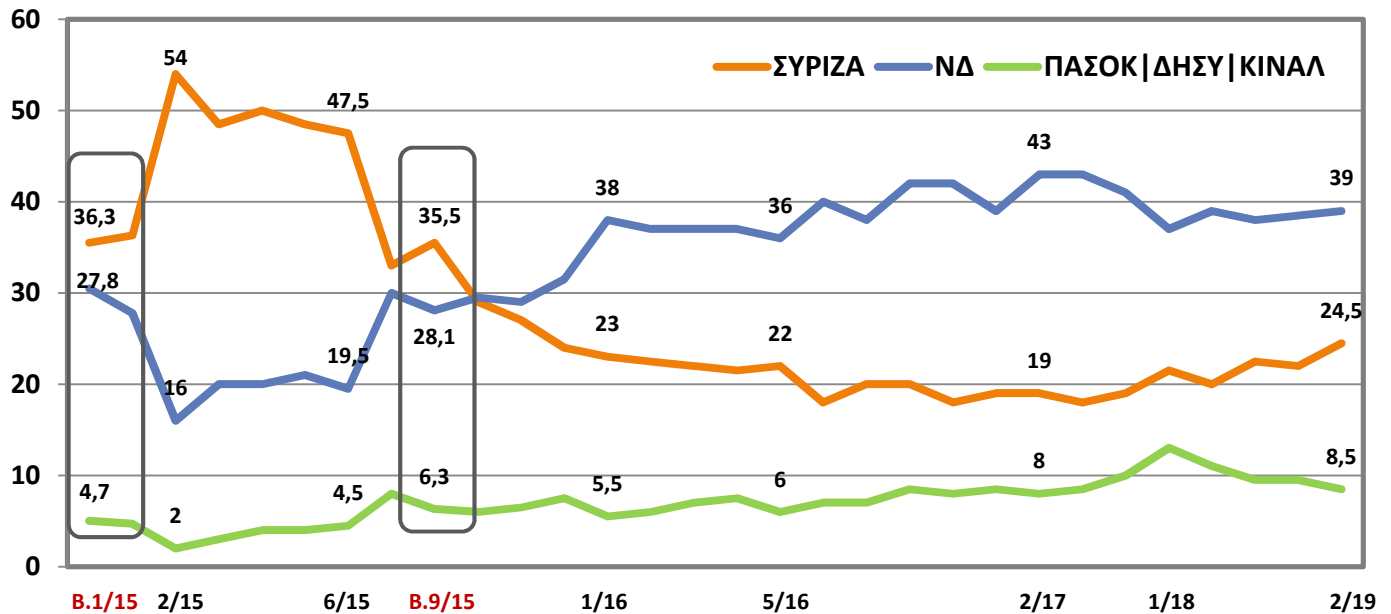

Διάγραμμα 1Β: Τηλεφωνική έρευνα πρόθεσης ψήφου - 95% διάστημα εμπιστοσύνης

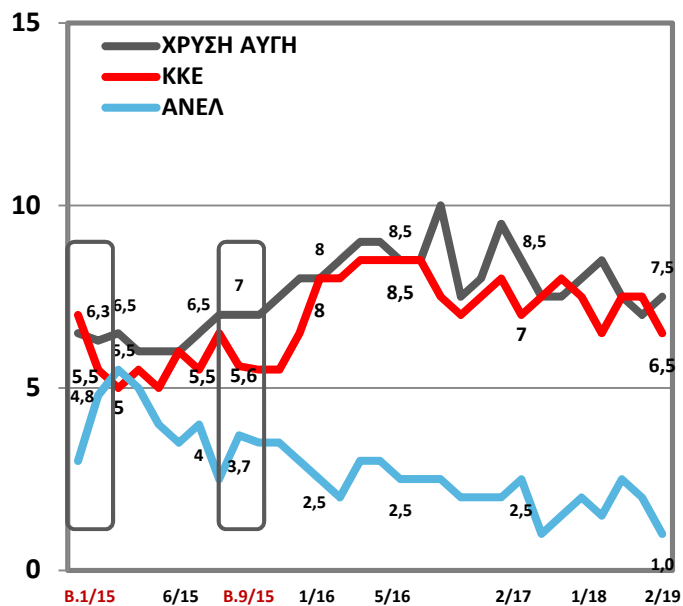

Β. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ Ιανουάριος 2015 – Φεβρουάριος 2019

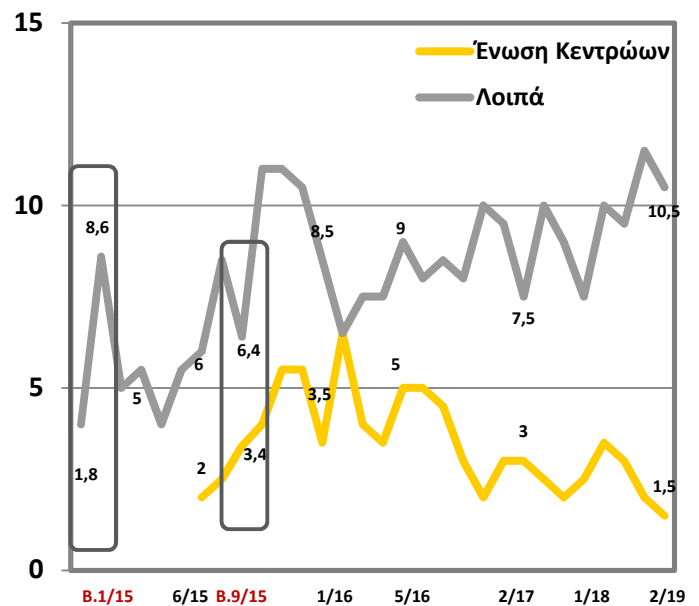
Διάγραμμα 2Α: Εκλογική επιρροή των ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, (ΠΑΣΟΚ|ΔΗΣΥ)|ΚΙΝΑΛ

Διάγραμμα 2Β: Εκλογική επιρροή των Χρυσή Αυγή, ΚΚΕ, ΑΝΕΛ

Διάγραμμα 2Γ: Εκλογική επιρροή Ένωσης Κεντρώων & Λοιπών

Δ. ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΔΡΩΝ - Φεβρουάριος 2019

Με βάση την εκτίμηση εκλογικής επιρροής

Η διαφαινόμενη αδυναμία των 3 μικρότερων κοινοβουλευτικών κομμάτων (Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων) να υπερβούν το κατώφλι του 3%, σε συνδυασμό με την οριακή άνοδο της ΝΔ, εξισορροπούν την πιθανή είσοδο της Ελληνικής Λύσης στην επόμενη Βουλή, με αποτέλεσμα το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης να εξασφαλίζει, σχεδόν σε κάθε περίπτωση, την κοινοβουλευτική αυτοδυναμία. Η σημειακή εκτίμηση της ΝΔ (39%) της εξασφαλίζει με άνεση την απόλυτη πλειοψηφία (**160 έδρες**), στο βασικό σενάριο της βκομματικής Βουλής. Η αυτοδυναμία της ΝΔ απειλείται μόνο στην περίπτωση, κατά την οποία η εκλογική της επιρροή προσεγγίσει το εκτιμώμενο κάτω όριο της (35,5%). Στο ενδεχόμενο της 5κομματικής Βουλής, η ΝΔ εξασφαλίζει την αυτοδυναμία σε κάθε περίπτωση (**153-173 έδρες**).

Πίνακας 1: Εκτίμηση εδρών με βάση την εκλογική επιρροή (2/2019) – βκομματική Βουλή

Κόμμα	Ποσοστό	95% Διάστημα εμπιστοσύνης	Έδρες ⁽²⁾
ΣΥΡΙΖΑ	24,5	21,5 – 27,5	60 – 77
ΝΔ	39	35,5 – 42,5	150 – 170
ΧΑ	7,5	6 – 9	17 – 25
ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ	8,5	6,5 – 10,5	18 – 30
ΚΚΕ	6,5	5,5 – 7,5	15 – 21
ΠΟΤΑΜΙ	1	0,5 – 1,5	–
ΑΝΕΛ	1	0,5 – 1,5	–
ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΩΝ	1,5	1 – 2	–
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ	3	2 – 4	0 – 11
ΛΟΙΠΑ ⁽¹⁾	7,5		

(1) Στα Λουπά συμπεριλαμβάνονται όλα τα υπόλοιπα κόμματα, με ποσοστό <3%.

(2) Στην τρέχουσα μέτρηση, τα κόμματα των οποίων η σημειακή τους εκτίμηση είναι μεγαλύτερη ή ίση του 3%, επομένως φαίνεται ότι θα εξασφαλίσουν κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, ανέρχονται σε έξι (6). Δηλαδή, η επόμενη Βουλή ενδέχεται να είναι **βκομματική**. Ο αριθμός των εδρών που υπολογίζεται στον ανωτέρω Πίνακα 1, στηρίζεται σε αυτήν την υπόθεση.

Σημείωση 1: Η αδιευκρίνιστη ψήφος, δηλαδή το άθροισμα αναποφασίστων, πρόθεσης αποχής, λευκών/ακύρων & αρνήσεων στην τρέχουσα μέτρηση, ανέρχεται σε **26%**.

Σημείωση 2: Λόγω της στρογγυλοποίησης των ποσοστών που ακολουθείται στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής (με ακρίβεια μισής εκατοστιαίας μονάδας), η εκτίμηση των εδρών ενδέχεται να παρουσιάζει απόκλιση της τάξης της μιας (1) έδρας. Τα όρια των εδρών κάθε κόμματος προκύπτουν από τα αντίστοιχα όρια των διαστημάτων εμπιστοσύνης της εκλογικής επιρροής, με βάση την υπόθεση ότι το συνολικό ποσοστό των κομμάτων, που δεν θα εκπροσωπηθούν στην επόμενη Βουλή, ανέρχεται σε **11%** (Πίνακες 1 & 2).

Πίνακας 2: Σενάρια εδρών πρώτου κόμματος (ΝΔ), ανάλογα με τον αριθμό των κομμάτων που θα εκπροσωπηθούν στην επόμενη Βουλή

Προβλεπόμενος αριθμός κομμάτων στη Βουλή	Βουλή με 6 κόμματα ⁽¹⁾	Βουλή με 5 κόμματα
Κόμματα εκτός Βουλής: (με ποσοστό < 3%)	Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων	Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων, Ελληνική Λύση
Συνολικό ποσοστό των κομμάτων εκτός Βουλής (< 3%)	11	13,9
Έδρες ΝΔ	150 – 170	153 – 173

(1) Με βάση την εκτίμηση εκλογικής επιρροής Φεβρουαρίου 2019, η **βκομματική μορφή** είναι το πιθανότερο σενάριο για την επόμενη Βουλή.

Σημείωση 1: Ο υπολογισμός των εδρών της ΝΔ γίνεται με την υπόθεση, ότι το ποσοστό των κομμάτων που, σε κάθε σενάριο, επιτυγχάνουν την είσοδό τους στη Βουλή, δεν επηρεάζει το ποσοστό των Λοιπών κομμάτων.

Ε. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ 1^{ΟΥ} ΚΟΜΜΑΤΟΣ, ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΚΤΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 3:
Απαιτούμενο ποσοστό αυτοδυναμίας,
ανάλογα με το αθροιστικό ποσοστό των εκτός Βουλής κομμάτων

Συνολικό ποσοστό κομμάτων <3%	5	5,5	6	6,5	7	7,5	8	8,5	9	9,5	10
Ποσοστό 1 ^{ου} κόμματος	38,5	38,5	38	38	38	37,5	37,5	37	37	37	36,5
Συνολικό ποσοστό κομμάτων <3%	10,5	11	11,5	12	12,5	13	13,5	14	14,5	15	15,5
Ποσοστό 1 ^{ου} κόμματος	36,5	36	36	36	35,5	35,5	35	35	35	34,5	34,5

Με βάση τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, το αθροιστικό ποσοστό των κομμάτων που μένουν εκτός Βουλής, καθορίζει και το όριο της αυτοδυναμίας. Όπως διαφαίνεται στον παραπάνω Πίνακα 3, όσο υψηλότερο είναι αυτό το ποσοστό, τόσο χαμηλότερο γίνεται το όριο αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα.

Ωστόσο, το εν λόγω ποσοστό έχει παρουσιάσει ιστορικά μεγάλη διακύμανση. Την πλέον ακραία περίπτωση αποτελούν οι εκλογές του Μαΐου του 2012, όπου έφτασε το 19%, με αποτέλεσμα το όριο αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα να διαμορφωθεί σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, 32,7%.

Στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015, το ποσοστό των εκτός Βουλής κομμάτων περιορίστηκε σε μόλις 6,3%, αυξάνοντας το όριο για την αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος στο 38%.

Σχετικά με αυτό το ζήτημα βλέπε σχετικά και το άρθρο: των Γιάννη Μαυρή και Γιώργου Συμεωνίδη: «Έξι απαντήσεις για τον νέο εκλογικό νόμο», στην εφημερίδα *Η Καθημερινή της Κυριακής* (27/05/2007), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Public Issue: <http://www.publicissue.gr/43/six-answers-on-the-new-electoral-law/>

ΣΤ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

1. Οι τρεις βασικές μεθοδολογικές καινοτομίες

Από τις εκλογές του 2004, η Public Issue εισήγαγε τρεις βασικές καινοτομίες στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής των πολιτικών κομμάτων, που στηρίζεται στις έρευνες πρόθεσης ψήφου:

- Την **τηλεφωνική μέθοδο** (παράλληλα με την εταιρεία RASS), έναντι της έως τότε χρησιμοποιούμενης μεθόδου των ερευνών, με προσωπικές συνεντεύξεις (*face-to-face*) και «χρήση κάλπης», που αποτελεί μια αμφιλεγόμενη, αμιγώς ελληνική πρωτοτυπία.
- Την κατάργηση της **στάθμισης** του δείγματος με την προηγούμενη ψήφο και την αντικατάστασή της, με τη μεθοδολογία της **ανάλυσης χρονολογικών σειρών** (*time-series analysis*) των ερευνών της και, τέλος
- Την αλλαγή του τρόπου παρουσίασης των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, με τη δημοσίευση της **εκλογικής επιρροής** των κομμάτων σε κάθε έρευνα, αντί της παρουσίασης των αποτελεσμάτων με την λεγόμενη «αδιευκρίνιστη» ψήφο, πρακτική που ακολουθούν οι περισσότερες εταιρείες του κλάδου.

Με τον όρο **εκτίμηση εκλογικής επιρροής** (*vote estimate*) εννοείται ο εκ νέου υπολογισμός των ποσοστών των κομμάτων (*repercentage*), εξαιρώντας τις μη-διευκρινισμένες απαντήσεις των ερωτώμενων (δηλαδή τις επιλογές: «δεν θα ψηφίσω», «λευκό/άκυρο» «αναποφάσιστος/η» και «δεν απαντώ»), ώστε τα αποτελέσματα κάθε δημοσκόπησης να είναι συγκρίσιμα με τα εκλογικά αποτελέσματα. Αυτό συμβαίνει, επειδή η λεγόμενη **αδιευκρίνιστη ψήφος** δεν υπάρχει στην πραγματικότητα και δεν καταγράφεται ποτέ στην κάλπη των εκλογών. Αποτελεί μια νοητική επινόηση, η οποία «κατασκευάζεται» από την ερώτηση πρόθεσης ψήφου των δημοσκοπήσεων.

Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής δεν πρέπει να συγχέεται με την απλή απαλοιφή της αδιευκρίνιστης ψήφου, που καταγράφεται σε μια δημοσκόπηση, πρακτική που συνήθως αναφέρεται ως «αναγωγή» ή «ψήφος επί των εγκύρων» απαντήσεων της δημοσκόπησης (*valid vote*). Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής δεν ταυτίζεται με τη διευκρινισμένη ψήφο, διότι η κατανομή (*allocation*) της αδιευκρίνιστης ψήφου, που προκύπτει, δεν είναι αναλογική. Ευπωμένο διαφορετικά, η εκτίμηση διαφέρει σημαντικά από μια απλή παράθεση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων. Αυτόνοητα, ενώ βασίζεται στα πρωτογενή δεδομένα των δημοσκοπήσεων, είναι αποτέλεσμα δευτερογενούς επεξεργασίας, βάσει σύνθετων στατιστικών τεχνικών.

Η Public Issue, ακολουθώντας τη διεθνή πρακτική, παρουσιάζει τα ποσοστά των κομμάτων στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής, με ακρίβεια **μισής εκατοστιαίας μονάδας**. Η συγκεκριμένη επιλογή προστατεύει την κοινή γνώμη από την παραπλανητική εντύπωση για την ακρίβεια των ερευνών, η οποία οδηγεί σε μια εσφαλμένη και ανώφελη υπερεκτίμηση των δυνατοτήτων που διαθέτει το εργαλείο των δημοσκοπήσεων, για να περιγράψει τις τάσεις του εκλογικού σώματος.

Από τον Σεπτέμβριο του 2015, η εκτίμηση της εκλογικής επιρροής στηρίζεται μόνο στην ανάλυση των βραχυχρόνιων τάσεων της πρόθεσης ψήφου.

ΣΤ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

2. Η ανάλυση των βραχυχρόνιων τάσεων

Ο όρος **βραχυχρόνιες τάσεις** (*short-term voting intention trends*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής ενός κόμματος, περιγράφει τις τάσεις που διαμορφώνονται, κατά τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου εκλογικού κύκλου. Για τη μελέτη των βραχυχρόνιων τάσεων της επιρροής κάθε κόμματος, χρησιμοποιείται η χρονολογική σειρά των διευκρινισμένων απαντήσεων στην ερώτηση πρόθεσης ψήφου, στις τηλεφωνικές έρευνες του Βαρόμετρου της Public Issue, από τις εκλογές του Ιανουαρίου 2015 και ύστερα, θεωρώντας, ότι η περίοδος διακυβέρνησης της χώρας από τον ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί μια ενιαία και πολιτικά συνεκτική χρονική περίοδο.

Η εκτίμηση της επιρροής των κομμάτων, με βάση τις βραχυχρόνιες τάσεις, πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Στο *πρώτο* στάδιο, στη χρονοσειρά της διευκρινισμένης πρόθεσης ψήφου κάθε κόμματος εφαρμόζεται η **μέθοδος εξομάλυνσης Kalman** (*Kalman smoothing*). Η εξομάλυνση Kalman χρησιμοποιείται σε μια σειρά **κυλιόμενων δημοσκοπήσεων** (*tracking polls*), για να μειώσει την επίδραση του δειγματοληπτικού σφάλματος σε κάθε έρευνα και επομένως επιτρέπει τη διάκριση της πραγματικής μεταβολής ενός ποσοστού, που συντελείται μεταξύ δύο χρονικών στιγμών, από τη μεταβολή που οφείλεται σε δειγματοληπτικό σφάλμα.

Στο *δεύτερο* στάδιο, τα εξομαλυσμένα ποσοστά των κομμάτων «διορθώνονται», ώστε να απαλειφθεί η μεροληψία της πρόθεσης ψήφου. Ο υπολογισμός της μεροληψίας της πρόθεσης ψήφου ενός στηρίζεται σε **υποδείγματα γραμμικής παλινδρόμησης** (*linear regression models*). Τα εν λόγω υποδείγματα προβλέπουν τη μεροληψία της πρόθεσης ψήφου ενός κόμματος με βάση: α) το ποσοστό των ερωτώμενων, οι οποίοι στην ερώτηση της πρόθεσης ψήφου δηλώνουν αυθόρμητα «αναποφάσιστοι» ή αποφεύγουν να απαντήσουν (*undecideds & refusals*), β) το ποσοστό των ερωτώμενων που δηλώνουν (αυθόρμητα) ότι θα απέχουν ή ότι θα ψηφίσουν λευκό/άκυρο (*abstainers*) και γ) την απόκλιση της πραγματικής από τη δειγματική προηγούμενη ψήφο (*past vote*). Τα υποδείγματα εκτιμώνται για τα 4 κόμματα (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ), για τα οποία διατίθενται δημοσκοπικά στοιχεία σε βάθος χρόνου. Για τα κόμματα που δημιουργήθηκαν ή αναδείχθηκαν μετά την υπογραφή του Μνημονίου (Χρυσή Αυγή, ΑΝΕΛ, Ποτάμι) δεν είναι εφικτή η εκτίμηση της μεροληψίας, μέσω υποδείγματος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η απαλοιφή της μεροληψίας στηρίζεται στην απόκλιση της πρόθεσης ψήφου από το πραγματικό εκλογικό αποτέλεσμα, που παρατηρήθηκε στις προεκλογικές έρευνες των βουλευτικών εκλογών από το 2012 και ύστερα, συγκριτικά με τη μεροληψία της προηγούμενης ψήφου και το ποσοστό των ερωτώμενων, οι οποίοι στην ερώτηση της πρόθεσης ψήφου δηλώνουν αυθόρμητα «αναποφάσιστοι» ή αποφεύγουν να απαντήσουν.

ΣΤ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

3. Η μειωμένη σημασία των μακροχρόνιων τάσεων

Ο όρος **μακροχρόνιες τάσεις** (*long-term voting intention trends*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής ενός κόμματος, περιγράφει τις τάσεις που διαμορφώνονται σε ένα χρονικό διάστημα, πέραν του ενός εκλογικού κύκλου. Για τη μελέτη των μακροχρόνιων τάσεων της επιρροής κάθε κόμματος, χρησιμοποιείται η χρονολογική σειρά των διευκρινισμένων απαντήσεων στην ερώτηση πρόθεσης ψήφου, σε όλες τις έρευνες από τον Ιούνιο του 1995 ως σήμερα, της Public Issue και παλαιότερα της VPRC. Ωστόσο, από τις εκλογές του 2012 και ύστερα, η επίδραση των μακροχρόνιων τάσεων στη διαμόρφωση των εκλογικών αποτελεσμάτων μειώνεται διαρκώς. Κυριότεροι λόγοι αυτής της μείωσης αποτελούν η διαρκής μεταβολή του κομματικού συστήματος και η ακανόνιστη διάρκεια των εκλογικών κύκλων, κατά τη διάρκεια της μνημονιακής περιόδου. Επιπλέον, η εκτίμηση της εκλογικής επιρροής με βάση τις μακροχρόνιες τάσεις καθίσταται ολοένα και δυσκολότερη, καθώς η υπογραφή του Μνημονίου το 2010 αποτέλεσε **δομική μεταβολή** (*structural break*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής των κομμάτων. Για όλους τους παραπάνω λόγους, από τον Σεπτέμβριο του 2015, οι μακροχρόνιες τάσεις δεν συνυπολογίζονται πλέον στην εκτίμηση εκλογικής επιρροής της Public Issue.

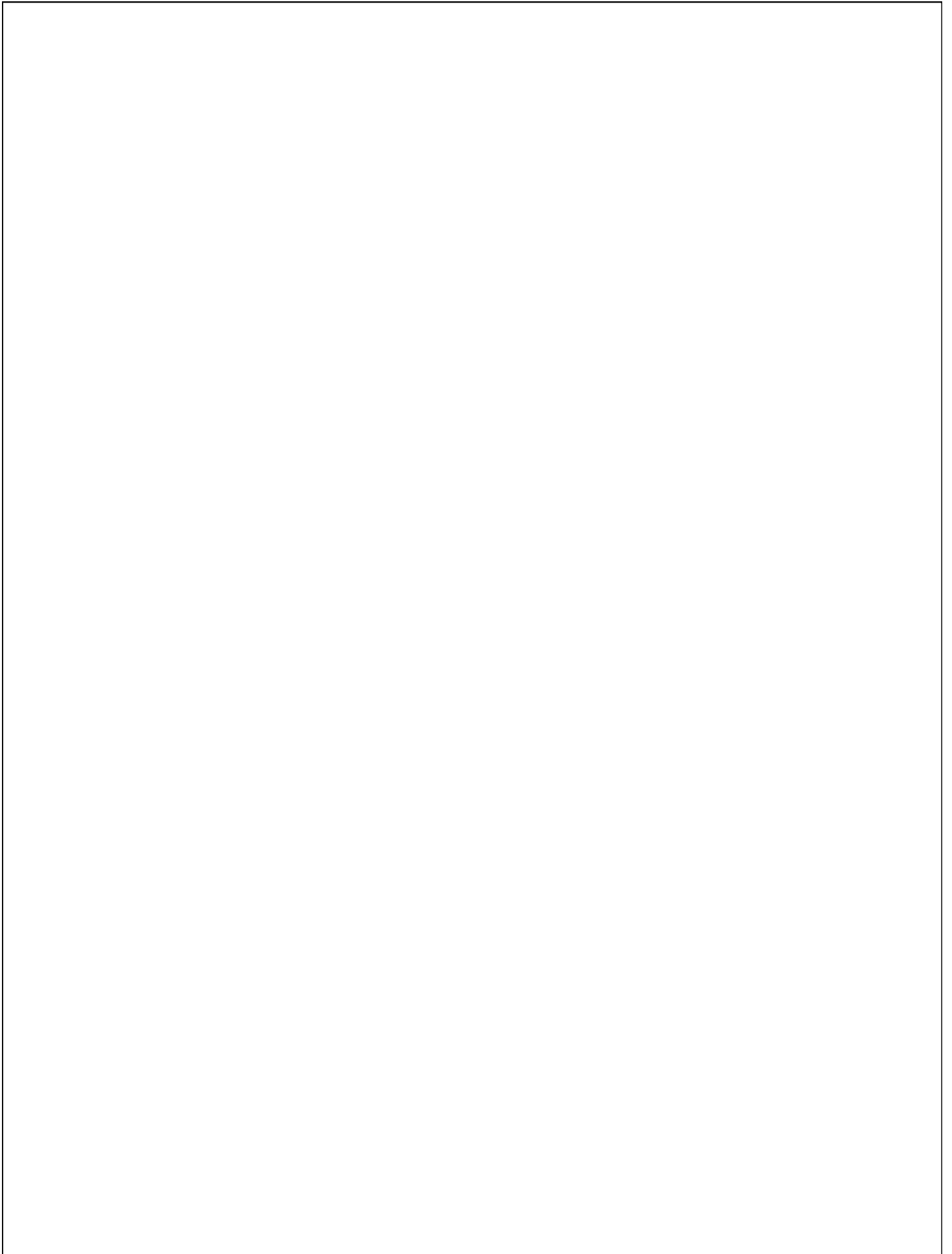
4. Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης

Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης προκύπτει από το περιθώριο σφάλματος των εξομαλυσμένων, με τη μέθοδο Kalman, ποσοστών των κομμάτων και δεν ταυτίζεται με το γνωστό δειγματοληπτικό σφάλμα (*sampling error*). Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, όπως: το μέγεθος του διευκρινισμένου δείγματος, το ποσοστό του κόμματος στη διευκρινισμένη ψήφο, την καλή προσαρμογή της εξομάλυνσης στη χρονοσειρά των δεδομένων (*fitting*) και το συγκεκριμένο υπόδειγμα, με το οποίο πραγματοποιείται η εξομάλυνση. Αποτυπώνει την επίδραση των γεγονότων που δεν μπορούν να προβλεφθούν από τη δυναμική των χρονοσειρών (*innovations*) και την επίδραση του δειγματοληπτικού σφάλματος. Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης είναι μικρότερο από το δειγματοληπτικό σφάλμα των αντίστοιχων πρωτογενών ποσοστών.

Η αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, που χρησιμοποιεί διαχρονικά η Public Issue, για την εκτίμηση της εκλογικής επιρροής των πολιτικών κομμάτων περιλαμβάνεται στον τόμο: Γιάννης Μαυρής και Γιώργος Συμεωνίδης. 2016. *Δημοσκοπήσεις και Πρόβλεψη των Εκλογών στην Ελλάδα, 2004-2015*. Αθήνα: Public Issue. Βλέπε σχετικά: «Μέρος τρίτο: Η μεθοδολογία της εκτίμησης εκλογικής επιλογής», 293-337.

Ολόκληρος ο τόμος είναι διαθέσιμος διαδικτυακά στην ιστοσελίδα:

http://www.mavris.gr/wp-content/uploads/Forecasting_Elections.pdf

www.publicissue.gr